

Årgång 39

MAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68

NR. 4 2021

Krönika
Var det bättre förr?

Vykortet
Gysinge

Ordförande har ordet
**Den blå-bruna högern kommer
aldrig att jobba för oss!**

Huvudavtalet

Den 16 oktober 2020 svarade en enig LO-styrelse nej till försämringarna av LAS och frånträdde förhandlingarna. Nejet motiverades med att man inte kan gå med på att försämlra LAS. Det skulle leda till tysta arbetsplatser och godtyckliga uppsägningar.

Den 11 november 2021 beslutar en oenig LO-styrelse att rekommendera LO:s representantskap att ansluta LO till huvudavtalet och godkänna förändringar i lagstiftningen av anställningsskydd, omställning och studiestöd. Om LO:s representantskap säger ja är det sedan upp till varje enskilt LO-förbund att besluta om de ansluter sig till huvudavtalet. Men LO är i alla lägen en part i avtalet.

Varför har LO:s styrelse ändrat sig? Fick huvudavtalet en ny form som stärker arbetarnas anställningstrygghet? LO:s avtalssekreterare Torbjörn Johansson ger inte något tydligt svar på den frågan. Nästan som en politiker utan trovärdighet hoppar han över den och motiverar LO:s ändrade inställning genom att berätta om vilken bra omställning och goda studiestöd vi arbetare får när vi förlostrar jobb. Jag är inte säker på att ens han själv tror på det han säger – att förslaget skulle vara mycket bättre idag än för ett år sedan. Det är omänskligt att kräva att vi arbetare ska acceptera en reträtt från offensiva till defensiva satsningar när det gäller LAS. Att skapa trygga anställningar är en offensiv satsning och den enda rätta strategin i det samhällspolitiska läget. Att ge arbetsgivaren frihet att genomföra godtyckliga uppsägningar mot ett "löfte" att omställningen efteråt skulle vara mer generös – det är en defensiv strategi, mina kamrater.

Men har vi ett optimalt samhällspolitiskt läge? Kunde LO-styrelse ha fattat ett annorlunda beslut? Svaret på de frågorna kan ni säkert lista ut själva. Båda de politiska blocken tvingas till kompromisser som går emot deras egen ideologi. De senaste valresultaten bjuder oss på en smaklös drinkblandning som gör att hela kroppen skakar och äcklar sig. Bra förslag som gagnar oss vanliga arbetare röstas bort i riksdagsgrytan. Och vi tänker "Yap! Allt

"Du och jag är den viktigaste kuggen i det hela. Om vi lägger våra röster på fel block i valet kan vi sätta igång en lavin av försämringar för oss själva."

är politikernas fel"! Men är det verkligen så? Stå framför spegeln och titta rakt in i dina egna ögon och säg det igen. Vem ger politikerna som jobbar mot oss arbetare makt? Schysst, det är du och jag min kamrat! Vi får alltid det vi förtjänar.

Om ett parti lägger ett förslag i riksdagen som skulle förbättra den sociala tryggheten för alla oss arbetare men de högerorienterade och arbetsgivarvänliga politikerna röstar ner det – vems fel är det? Jo, de 50% av LO:s medlemmar som röstar på den blåbruna högern. Jag vill inte provocera någon, men fundera seriöst på det jag säger och dra en egen slutsats. Högern skyddar aldrig oss arbetare. Det är kapitalet som är deras skyddsling.

Tillbaka till LO-beslutet. Svenskt Näringsliv får alltid styrka av politiskt kaos. De tuffade på sig rejält i förhandlingarna. När Unionen, av skäl som bara var kända av dem själva, svek det fackliga löftet och köpte arbetsgivarernas krav på försämlrad LAS satte de hela den fackliga kedjan i gungning. Regeringens tidiga löfte att acceptera parternas överenskommelse när man lagstadgar gjorde inte saken bättre. LO:s två största förbund fick panik och splittrades den tidigare eniga LO-styrelsen. Botten var nådd och LO splittrades.

Beslutet att godta LAS-överenskommelsen tvingar facket på defensiven. Det är ett försök att rädda enigheten och LO:s framtid. Det är bara för oss att slicka våra sår och lära oss något av det. Du och jag är den viktigaste kuggen i det hela. Om vi lägger våra röster på fel block i valet kan vi sätta igång en lavin av försämringar för oss själva. Vi är arbetare. Den blå-bruna högern kommer aldrig att jobba för oss!

Aleksandar

Hejsan! Elisabeth Haug heter jag. Sedan 1 maj arbetar jag på Pappers förbunds kontor, förhandlingsenheten. Jag kommer att arbeta med många olika arbetsuppgifter men jag kan nämna några. Ett av mina stora ansvarsområden är arbetsmiljö, att samordna arbetet, säkerställa att vi arbetar i rätt riktning. Vi ser en utveckling där organisation blir mer och mer slimmad, det blir allt mer känsligt om någon tex skulle vara borta eller behöva vara ledig samt att man behöver utföra flera arbetsuppgifter på varje skift. Vi måste tillsammans verka för att detta ska göras med arbetsmiljön i fokus. Pappers kommer snart gå in i en ny avtalsrörelse och vi måste redan nu börja fundera vilka frågor som är viktiga för oss, vilka frågor rörande arbetsmiljö ska vi ta med oss in i avtalsrörelsen.

En annan arbetsuppgift som sannolikt kommer uppta en hel del av min tid är att vara rådgivande till avdelningarna. Vi behöver jobba tillsammans för att företräda er medlemmar på bästa sätt. Ensam är aldrig stark.

Jag har tidigare förhandlat bland annat för medlemmar inom vård och omsorg inom fackförbundet Kommunal.

Min resa i den fackliga världen är traditionell. Jag arbetade som elevassistent och barnskötare på fritids, blev förbannad på orättvisor på min arbetsplats och med det fick jag mitt första fackliga uppdrag som kontakt- och skyddsombud. Satt senare i sektionsstyrelsen, var huvudskyddsombud, regionalt fackligt- och skyddsombud. Jag lärde mig massor genom att vara förtroendevald inom mitt dåvarande fackförbund. Min fackliga bana gick vidare genom att arbeta nio år som lokalombudsman på Kommunal, avdelning Stockholm, för att sedan ta klivet vidare och blev centralombudsman i sex år.

Många frågor är olika men förvånade många frågor är lika. En medlem är i beroendeställning till sin arbetsgivare och behöver samma stöd och hjälp oavsett bransch.

Att företräda medlemmar är ett viktigt uppdrag som jag helt säkert delar med alla förtroendevalda och anställda inom förbundet. Vi måste fortsätta säkerställa att vi får bra kollektivavtal, vi lever i en värld där vi först och främst måste kriga för att behålla det vi har genom lagar och avtal. I en avtalsrörelse där vi ska förhandla fram nya villkor så som nya löner och ersättningar kan vi aldrig ta för givet att får vi behålla det vi har, nej, vi måste både kämpa för att få behålla det vi har och få till bättre villkor. Vi måste tillsammans stå upp för att vi är den starka och stolta fackförening vi är och förväntas vara.

En sak som skiljer från mina tidigare erfarenheter är den höga organisationsgrad Pappers har, som ny medlem och anställd ser jag stolta medlemmar och förtroendevalda som verkligen ser meningen med att vara med i fackföreningen, men det är därmed inte sagt att vi kan luta oss tillbaka och känna oss trygga i det, nej vi måste jobba för att upprätthålla och även öka organisationsgraden så att vi blir en ännu starkare part, tillsammans gör vi det arbetet.

Det är viktig för mig att komma ut för att träffa så många medlemmar som möjligt. Det är ni som kan berätta hur ni har det och med det så lär jag mig om branschen. Jag hoppas att vi ses snart.

Elisabeth Haug

Förhandlingsombudsman, Pappers

Jan Johansson ställer av en pulper.

Bryt och lås för personsäkerheten

I samband med underhållsarbete ställs ofta hela eller delar av produktionen av för att kunna utföra arbete inne i arbetsutrustningar och maskiner. För att alla ska arbeta på samma sätt och följa rutinerna på rätt sätt är det viktigt att personal och entreprenörer får utbildning. På Hallsta är det ett krav att ha genomgått SSG-utbildningen Säkra avställningar för att utföra en avställning (bryt o lås).

Viktigt med stopplanering

Under stoppdagar är det oftast många avställningar som ska göras. Därför är det viktigt med planering och noga notera i en stopplista vilken typ av avställning som krävs och när den ska göras. Dessa stopplistor ska finnas tillgängliga i manöverrummet senast under förmiddagen före en stoppdag så att arbetet med avställningar kan förberedas. För att hålla ordning på avställningar finns en avställningstavla där all planering görs. Är det väldigt många stoppjobb är det bra om det finns en samordnare vid avställningstavlan som kan hålla koll på alla avställningar och se över prioriteringar av stoppjobben. Ser man

brister i avställningslistor eller utrustning vid avställningar är det viktigt att rapportera dem.

Bryt och Lås

Förutom att bryta och låsa är det viktigt att rapportera vem som utför arbete och som är beroende av avställningen, vilket ibland kan vara flera personer, detta kallas närvaromarkering. Begreppet "Bryt och Lås" betyder att stänga av (bryta) driften och tillförsel av t ex vätska, el, ånga eller massa. Att låsa innebär att förhindra någon från att starta en drift medan arbete fortfarande pågår. Detta är avgörande för personsäkerheten vid service- underhålls- och rengöringsarbete.

Lars-Åke Gardehed

Flera utförare har satt sina personliga lås på en avställning. Alla utförarens lås måste vara borta innan drift återupptas.

Det finns tre olika typer av avställningar:

A0 – Ingen avställning. Gäller aktiviteter i anläggningen som inte kräver avställning. T ex luftkvalitetmätningar.

A1 – Enkel avställning/Specialistavställning. En avställning som utförs av utföraren själv

A2 – Driftavställning. Avställning av ett processavsnitt. Utförs av driftpersonalen med unika positionslås vars nycklar hängs på en avställningstavla. Respektive utförare checkar in på nycklarnas låsplats med sitt personliga lås.

Pappers ungdomar bjöd Hallstaborna på grillad korv, kaffe och julmust, och gjorde första advent roligare.

Söndagen den 28 november stod några från den nyligen återuppstartade ungdomskommittén på Centrumtorget i Hallstavik och bjöd Hallstaborna på grillad korv, kaffe och julmust. Man delade även ut fina prylar.

Det blev en lyckad dag och det grillades många korvar. Trots det kyliga vädret var det många Hallstabor som rörde sig ute.

Den nyligen återuppstartade ungdomskommittén har stora visioner för ungdomsverksamheten i Pappers avd. 68. De kommer att bygga en stark och engagerad ungdomsgrupp.

Under nästa år kommer förbundet Pappers hålla ett evenemang i Stockholm för just ungdomarna i Pappers. Planen är att bjuda in 800 unga medlemmar att delta i evenemanget som kommer att hållas på Münchenbryggeriet i Stockholm under maj nästa år.

Hela idén växte fram redan under 2020 men på grund av pandemin ställde de in eventet och beslutade att göra ett nytt försök år 2022.

Emma Sjögren

Delar av ungdomskommittén fr.v. Emma, Anton och Mikaela

Snygga tröjor hade vi också.

Arbetslivsinriktad rehabilitering – en väg tillbaka

Att bli sjuk är inget man väljer utan något man kan drabbas av. Ibland kan det också vara bakomliggande orsaker i arbetsmiljön eller privata förhållanden som påverkar arbetsförmågan och gör att man inte kan arbeta som vanligt.

På vägen tillbaka behövs det oftast ett systematiskt rehabiliteringsarbete. Det är då arbetsgivaren som har huvudansvaret att stötta medarbetaren att kunna återgå i arbete och det är medarbetarens skyldighet att aktivt delta i sin rehabilitering.

Rehabilitering är ett samlingsbegrepp för alla medicinska, psykologiska, sociala och arbetslivsinriktade åtgärder som kan göra det möjligt för medarbetaren att komma tillbaka till eller stanna kvar i arbetet. Ibland kanske andra och nya arbetsuppgifter behöver utredas, om det inte går att komma åter till ordinarie arbete.

På arbetet kallas detta för arbetslivsinriktad rehabilitering och innebär att arbetsgivare och andra tillsammans hjäl-

per en medarbetare som är sjukskriven och nu ska börja arbeta igen. Friska arbetsplatser har bra rutiner för detta och ett aktivt arbete med arbetsanpassningar och andra insatser.

Nya föreskrifter kom tidigare i år och de ger ökat fokus på att göra anpassningar på arbetsplatsen.

Arbetsanpassning kan genomföras på många olika sätt, till exempel genom anpassade arbetsuppgifter, anpassade arbetstider eller förändrad arbetsfördelning. Arbetsanpassning kan pågå både under en begränsad tid eller mera varaktigt.

Det är viktigt att man genomför arbetsanpassningar med omsorg om alla som arbetar i verksamheten. En arbetsanpassning för en medarbetare ska inte innebära en ökad risk för någon annan medarbetare.

Åtgärder för att motverka att arbetsuppgifter och arbets-situationer som är starkt psykiskt påfrestande leder till ohälsa är också viktiga. Arbetsanpassningsåtgärderna på grund av psykiska orsaker skiljer sig oftast inte från de vid fysiska orsaker.

Medarbetare bör ges möjlighet att medverka i utredning, utformning och uppföljning av arbetsanpassningen. Annan hjälp kan ske på många sätt och ofta behövs det flera olika åtgärder som tillsammans ger bästa stöd. Ofta tar man fram en gemensam plan vid rehabiliteringsavstämningar som sker regelbundet

Ibland saknas tillräcklig kunskap och då behöver arbetsgivaren ta hjälp av företagshälsovården eller annan motsvarande resurs. Arbetsgivaren behöver ofta även samverka med facklig organisation och skyddsombud. Ett skyddsombud kan också företräda medarbetaren vid arbetsanpassning och arbetslivsinriktad rehabilitering, om man själv vill det.

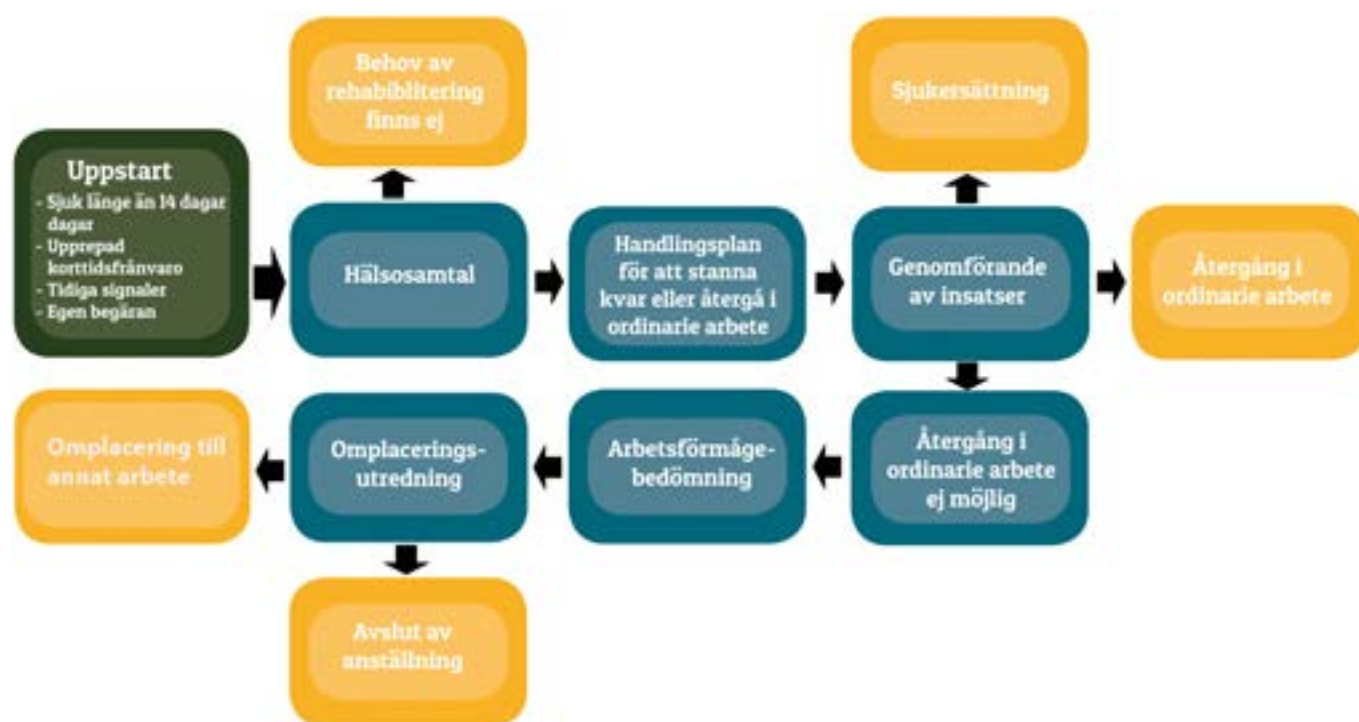
Om en arbetsgivare ser att en medarbetare kommer att

vara sjukskriven i minst sextio dagar ska också en skriftlig plan för hur medarbetaren ska komma tillbaka till arbetet tas fram. I största möjliga mån ska medarbetaren själv vara med och ta fram den planen. Sedan är tanken att alla kan följa och utvärdera det som man gemensamt kommit fram till.

Som sagt, allt för att hitta en så bra som möjlig väg tillbaka. Verksamheten kan inte fungera utan friska och motiverade medarbetare - alla behövs och ingen väljer att bli sjuk.

Hela Företagshälsovård

Holmen Paper – Hallstavik.

■ RÄTTELSE

I PM nr 3 uppgavs att Erik Eriksson från Kvarnsveden varit ordförande i Pappers Gävle-Daladistrikt. Det var fel. Under den aktuella tiden var det Lennart Wiberg, Karskär, som var ordförande i distriktet.

Alla är vi förhandlare

Under mitt arbetsliv har jag många gånger mött fackliga företrädare som tycker att det här med att förhandla är komplicerat och svårt. I dessa delar försöker jag börja med att förklara att alla har erfarenhet av förhandlingar. Vem har inte förhandlat med sina barn, föräldrar eller den man lever med? Flera av dessa, ibland omedvetna, erfarenheter går att ta med sig som förhandlare för Pappers.

Att lyckas med en förhandling är lite som att bygga ett hus. Det krävs för det första en stabil grund. I vår värld består denna grund av att ha tillräcklig kunskap om det förhandlingen avser. Trots att jag i grunden är jurist försöker jag lära ut att det är bra att vara så lite jurist som möjligt vid en förhandling. En förhandling syftar främst till att få en lösning på ett gemensamt problem med arbetsgivaren och det handlar därför inte om att vinna. Det har hänt både en och två gånger att jag träffat jurister som inte förstått denna grundläggande förutsättning för en förhandling. En annan viktig aspekt som gör att förhandlingar på svensk arbetsmarknad skiljer sig från många andra förhandlingar är att den fackliga företrädaren i regel kommer att träffa sin motpart om och om igen. Även detta begränsar hur

det är möjligt att agera under en förhandling, men det ger även möjligheter att byta saker med varandra som för en utomstående inte har något samband med varandra. I vissa förhandlingar ger man lite mer och i andra är det därför möjligt att få lite mer.

Även om det inte handlar om att vara jurist är det klokt att skaffa sig en uppfattning om förhandlingen är en tvisteförhandling eller en intresseförhandling. Tvisteförhandlingen kännetecknas av att den fråga som förhandlingen rör är reglerad i lag eller avtal. En intresseförhandling kännetecknas därmed av motsatsen. En typisk intresseförhandling är exempelvis en MBL-förhandling inför ett viktigt beslut på arbetsplatsen. Vid en tvisteförhandling finns det oftast tidsgränser att förhålla sig till medan det oftast inte är så vid en intresseförhandling.

När man som förhandlare har koll på vilken form av förhandling som ska äga rum och dessutom bekantat sig med de tidsfrister som gäller börjar det roliga i form av själva förhandlingen. Det skadar heller inte att känna sig trygg med hur ett förhandlingsprotokoll normalt ska utformas och när en förhandling är avslutad. Det kan tyckas självklart men en viktig del i själva förhandlingen är att försöka förstå respektive parts intresse. Det är först när respektive part förstår vad som egentligen är viktigt att lösa som det är möjligt att finna en lösning som båda accepterar. Min erfarenhet är att det oftast är här som en förhandling går fel. Parterna missförstår varandra alternativt förmår inte förklara varför man tycker som man gör. Det blir därmed svårt för parterna att finna en gemensam lösning.

Facklig förhandlingsverksamhet handlar sällan om snabba och tydliga segrar utan om små steg i rätt riktning där vi succesivt förbättrar villkoren för våra medlemmar. Ibland är det därmed nödvändigt att ta ett steg tillbaka för att framöver kunna ta två steg framåt. Att tänka långsiktigt och strategiskt är därför en viktig egenskap som förhandlare för Pappers. Det är främst så vi flyttar fram våra positioner gentemot arbetsgivaren.

Lycka till vid nästa förhandling! (om ni är osäkra på något så hjälper vi mer än gärna till på förbundskontoret)

Robert Sjunnebo
förhandlingschef, Pappers

FRÅN DISTRIKTSMÖTET

Distriktsmötet besökte konstnären Anders Björnhager i hans ateljé

Den 12 oktober deltog Lars-Åke Gardehed och jag i Pappers Gävle-Dalas distriktsmöte. Det var första fysiska mötet sedan Covid-19 slog till. Möten i det här distriktet är alltid intressanta och givande och på köpet får man även ett fantastiskt kamratskap. De avdelningar som ingår i Gävle-Dala-distriktet är vi själva avd. 68 samt avd. 2 Skutskär, avd. 3 Karskär, avd. 4 Fors, avd. 50 Kvarnsveden och avd. 111 Grycksbo.

Den här gången träffades vi i Borlänge. Utöver distriktets representanter i mötet deltog Per-Anders Pettersson, Pappers 2:e viceordförande och Elisabeth Haug, Pappers förhandlingsombudsman. De två hjälptes åt att rapportera de viktigaste förbundsfrågorna. Bland annat fick vi veta detaljer kring kongressen. Den kommer äga rum den 25 – 26 november i Uddevalla på Bohusgården. Ca 130 ombud kommer att delta i kongressarbetet. Utöver den sedvanliga valpunkten kommer kongressledamöter behandla alla inkomna motioner rörande stadgeförändringar. Den här gången kommer inga rapporter att redovisas.

Tre duktiga ordförande från Kvarnsveden. Från vänster: Anders Wiklund, Sonny Waern och Anders Pettersson

Man informerade vidare att Riksavtalet löper till den 31 mars 2023. Sista datum att säga upp det tredje året löpte ut den 30 september och förbundsstyrelsen beslöt att inte säga upp tredje året. Avtalsrörelsen kommer att inledas direkt efter förbundsmötet den 27 november 2022. Den blir ett avstamp för den kommande avtalsrörelsen där syftet är att inspireras samt diskutera vilka övergripande frågor som kommer vara viktiga. Efter årsskiftet följer medlemsdialoger och därefter sedvanliga distriktsmöten där det kommer finnas gott om tillfällen att diskutera frågeställningar och vad som kommit fram vid medlemsdialoger vid respektive avdelning.

Elisabeth informerade om det viktiga lokalavtalsarbetet. Förbundets förhandlingsavdelning har etablerat ett nytt arbetssätt som har syfte att säkerställa att lokalavtal

Grycksbos ordförande Thomas Nilsson avtackades på mötet då han har avslutat arbetslivet och är en glad pensionär idag.

uppdateras i tid samt följer den norm för lokalavtal som finns i vårt Riksavtal. Målsättningen är att arbeta rationellt med lokalavtalen och att det är viktigt att det går förhållandevis snabbt. Först när lokalavtalen följer normen samt är uppdaterade är det möjligt att gå in i nästa fas att utveckla skrivningar och innehåll i lokalavtalen. Vi fick veta på mötet att ett nytt förslag till organisationsplan ska läggas fram till LO-kongressen 2024. Det kommer göras på grund av att den nuvarande planen utsätts för stora påfrestningar av teknikutvecklingen. Vår inställning är att Pappers ska följa teknikens utveckling och aktivt organisera nya verksamheter med koppling till vår traditionella industri. På mötet fick vi även rapport om förberedelserna inför UNG-2022 konferensen.

Aleksandar

Gabriella som 1 Maj talare - Folkets Hus i Hallstavik 2019

Var det bättre förr?

Vi är nog en hel del som vid fikabordet på jobbet sagt, "men visst var det bättre förr". I synnerhet vi som kommit en bit upp i åren och har lite att jämföra med. Men var det egentligen bättre förr eller är det bara ett begrepp vi slänger oss lite med för att friska upp diskussionen när det passar? Jag tänker att det nog finns två perspektiv. Vissa saker var bättre. Andra var sämre.

Men visst känner vi alla till rubriker som "Bostadsbristen bland unga ökar", "Multisjuka tvingas söka fiktiva jobb" eller "Vinsterna i välfärden ökar". Rubriker som för 30 år sedan skulle betraktas som fake news är numera inte särskilt uppseendeväckande. De tillhör vardagen, mainstream helt enkelt. Det är liksom så det ser ut, en beskrivning av samhället som det är idag. Hade någon för 30 år sedan sagt att år 2021 så kommer dessa tre tidningsrubriker beskriva samhället, så hade de allra flesta nog viftat bort det som skräckpropaganda. Inte i Sverige liksom.

Men nu står vi här. Den sociala otryggheten ökar i rekordfart. Unga tvingas bo hemma allt längre, i synnerhet i storstadsregionerna. Segregationen ökar och därmed klassklyftorna. Sjuka blir fattiga, välfärden har utvecklats till en kassako för kapitalister och fler och fler människor känner sig helt enkelt otrygga.

Hur har det kunnat bli så här egentligen? Det finns såklart många förklaringar till det men en sak är säker, det är inte slumpen. Alla dessa samhällsförändringar grundar sig i politiska beslut både här i Sverige men också på global nivå. Tycka vad vi vill om det som kallas för globalisering, men det påverkar oss i allra högsta grad, vare sig vi vill det eller inte. De vågor som sköljt över världen med nyliberalism och marknadisering som lösningen på alla problem har även träffat Sverige. Grundläggande fundament i ett välfärdssamhälle som exempelvis att alla ska ha rätt till en bostad, samma sjukvård för alla oavsett storlek på plånbok eller att alla som är sjuka ska få en rimlig ersättning, är inte längre självklarheter. Tänderna betraktas inte som

en del av kroppen, bara en sådan sak. Listan kan göras hur lång som helst på andra brister, i alla fall i det samhälle jag vill ha. Brister som är orsakade av politiska beslut på olika nivåer. Det är väl ingen naturlag som säger att marknaden fritt ska styra bostadspolitiken? Eller att det ska vara fritt fram att tjäna pengar på välfärd? Eller för den delen att ju fattigare du blir om du är sjuk desto större blir drivkraften att ta sig in på arbetsmarknaden. Visst, hungriga lejon jagar bäst. På savannen. Inte i ett samhälle.

Jag tror på politikens kraft att förändra samhället. Men det kräver tålamod, engagemang och en stark vilja. Vi kommer aldrig att komma tillbaka till hur det var förr, vilket i många avseenden nog ändå är ganska bra. Mycket har blivit bättre. Vi kan bota en hel del sjukdomar som vi inte kunde förr. Vi kan transportera oss på helt andra sätt. Vi kan kommunicera på sätt som inte var möjliga för bara några år sedan. Ja, visst har mycket blivit till det bättre, men mycket skaver också.

Vi kommer inte kunna förändra allt men låt mig ta några exempel på frågor som skulle öka den sociala tryggheten i samhället.

Tandvården. En tidigare socialdemokratisk partiledare pratade om att tandernas status inte ska bli ett klassmärke igen. Jag håller helt med om denna vision. Men nu är vi

tyvärr precis där. Tandernas status är ett klassmärke. Att tanderna inte ses som en del av kroppen ur ett sjukvårdsperspektiv är i mina ögon helt oförståeligt.

Välfärden. Är det rimligt att välfärden har utvecklats till en lukrativ bransch där miljonerna flödar rakt ned i privata ägares fickor? Att sätta stopp för vinster i välfärden borde vara en självklarhet.

Pensionerna. Hela pensionsdebatten har de senaste åren handlat om att vi generellt sett lever längre och att pensionsåldern därför måste höjas. Men många arbetare klarar inte ens av att arbeta fram till dagens pensionsålder.

Socialförsäkringarna. Det har tagits steg de senaste åren för att göra sjukförsäkringen lite mer mänsklig och a-kassan lite bättre efter år av försyndelser. Men mycket finns kvar att göra för att människor ska känna sig trygga vid sjukdom och arbetslöshet.

Listan skulle kunnat göras hur lång som helst. Men inom alla dessa fyra områden finns konkreta frågor som kan påverkas genom politiska beslut och som garanterat skulle göra samhället mer tryggt, rättvist, solidariskt och jämlikt. Det är hög tid att intensifiera ett sådant arbete.

Gabriella Lavecchia

Förbundsordförande, Seko

ERIK ASTEVING

Augustieka

*Dina två åror
är känsliga
för augustivattnets
kyla och köld*

*Men Du ids
ro Din eka
iland likväl*

■ TYCK TILL OM FÖRSÄKRINGSRÅDGIVNINGEN

Var smart - använd din medlemsförmån

Alla medlemmar i Pappers avd. 68 har förmånen att få gratis pensions- och försäkringsrådgivning. Och det är enkelt att boka, bara hör av dig till expeditionen på tel 26 390 eller kom förbi så hittar vi en tid. Rådgivningen sker på expeditionen via videomöte, du behöver inte göra annat än att ta med dig ditt bank-id. Vi kopplar upp och ser till att tekniken fungerar. I mötet träffar du vår kontakt Niklas från Folksam och han går igenom dina försäkringar och ditt pensionssparande. Du får koll på hur de olika delarna av pensionen ser ut och kan få svar på alla dina frågor om pensionen. Niklas hjälper även till att se över så du inte betalar för höga avgifter. Du har allt att vinna och inget att förlora på att gå på en rådgivning. Rekommendationen är att gå vart tredje år.

Vi frågade några medlemmar hur de upplevde rådgivningen och om de haft nytta av den.

Svaren ser du här intill.

Carita Holmberg

MICHAEL ÅKERLUND

UH Papper Mek Dag

"Jättebra, jag hade inte koll på allt men nu känner jag att jag har koll. Niklas förklarade bra. Jag fick hjälp att flytta ihop flera små avtal (från olika arbetsgivare) till ett större, vilket ger lägre kostnader för avgifter och bättre överblick. Man vill ju veta om man ligger rätt i tänket om placeringar och pensionsplanering".

BOBAN RADOVANOVIC

PM11

"Det var länge sedan jag gick på en rådgivning och det är alltid bra att fräscha upp minnet. Jag fick hjälp att starta ett månadssparande och valde ett sparande med låg risk. Det ska bli spännande att se hur det går. Det ser bra ut inför pensionen".

ANDERS LIDÉN

EMB

"Jag tyckte att det var hög tid att gå på en försäkringsrådgivning. Jag har tipsat många medlemmar om att de kan boka tid för rådgivning - men alltså inte gjort någon för egen del på evigheter. Det visade sig att mycket såg bra ut, men en del fanns det trots allt att ta tag i."

Mer än bara lån, kort och konton!

Trygghet för dig och din familj

Anna

Fråga om
person-
försäkringar

- ▮ Livförsäkring
- ▮ Sjukförsäkring
- ▮ Arbetslöshetsförsäkring
- ▮ Olycksfallsförsäkring
- ▮ Sjukkapitalförsäkring
- ▮ Sjukvårdsförsäkring
- ▮ Gravidförsäkring
- ▮ Barnförsäkring

Sam Westerholms bildsten till minne av Maria Sandel

Den 18 september besökte jag invigningen av en minnessten över Maria Sandel i Sankt Göransparken i Stockholm. Platsen ligger alldeles intill husgrunderna till de nödbostäder som en gång fanns där. Efter att ordföranden i Maria Sandelsällskapet, Ewa Bergdahl, hälsat oss välkomna läste Hans Lagerberg ur Maria Sandels produktion varefter skulptören Sam Westerholm berättade om arbetet med reliefen. IF/Metalls förbundsordförande Marie Nilsson höll själva invigningstalet innan bandet klipptes. Slutligen mottog Fredrik Linder, stadsantikvarie och chef för Stadsmuséet, donationen till Stockholms stad, som därmed övertog ägandeskapet och skötseln av stenen. Vi kunde sedan mingla runt och inta förfriskningar samt handla från Maria Sandelsällskapets bokbord som fanns uppställt strax bakom minnesstenen. Självpassade jag på att få en pratstund med skulptören. Han berättade bland annat att idag använder man maskiner när man arbetar i sten. Endast de små detaljerna huggs med hammare och mejsel.

Maria före Moa

Maria Sandel (1870 - 1927) brukar räknas som Sveriges första kvinnliga arbetarförfattare. Hon föddes i Stockholm som dotter till en stickerska och en dräng. Eftersom familjen var fattig tvingades hon att sluta skolan och börja arbeta redan som tolvåring. Vid sjutton års ålder emigrerade hon till USA där hon arbetade som hembiträde i fyra år. Samtidigt lärde hon sig, förutom engelska, både tyska och franska.

Tillbaka i Sverige drabbades hon i tjugofemårsåldern av dövhet och i slutet av seklet startade hon tillsammans med modern, som även hon var döv, en mjölkbutik. Efter detta äventyr övergick de båda till trikåstickning i hemmet.

Maria måste dock sluta med stickandet då hon drabbades av en synnedsättning år 1903. En insamling ordnades av Amalia Fahlstedt så att ett litet regelbundet bidrag kunde utbetalas till Maria.

Hon hade blivit socialdemokrat och 1896 engagerade hon sig i Stockholms Allmänna Kvinnoklubb vars syfte var att verka för kvinnors rättigheter och fackliga organisering. Deras tidning döptes av Maria till "Morgonbris".

Hon hade redan i USA medarbetat i emigranternas skrift "Nordstjernen" och hemkommen till Sverige skrev hon kampdikter i arbetarpressen. Av borgerliga feminister fick hon rådet att lämna kamplyriken och istället börja skildra den egna vardagsmiljön.

Debuten kom 1908 med novellsamlingen "Vid svältgränsen och andra berättelser". Där skildrar hon med socialt patos misären bland arbetarna i fattigkvarteren. Detsamma gör hon i romandebuten "Familjen Vinge. En roman om verkstadsgossar och fabriksflickor" (1909). Den utgavs först på Fackföreningarnas tryckeriaktiebolag men utkom senare (1913) i omarbetad form på Bonniers. Detta år gav hon också ut kollektivromanen "Virveln" som skildrar storstrejken 4 år tidigare. Allt detta åstadkom hon trots dövhet och starkt nedsatt syn.

På 1920-talet utgav hon romaner i mer traditionell stil men räknas idag ändå som den första kvinnliga arbetarförfattaren i Sverige. Hon hade även ett visst litterärt utbyte med Martin Koch, en annan tidig arbetarförfattare. Trots att hon så småningom fick bättre ekonomi valde hon att bo kvar i Kungsholmens fattigkvarter livet ut.

Börje Nordström

■ VINST I ARBETETS FOTOTÄVLING

Vår medlem och tidigare arbetskollega, Roger Berglund, har vunnit en fototävling i tidningen Arbetet. Tävlingen hade tema dagens arbetsliv. Bilden fotograferade Roger i matrummet i hamnen under en paus med kortspel runt bordet. Människorna på bilden är koncentrerade på kortspelet och får en stunds avkoppling från arbetet. En fin samtidsbild i Curt Larssons anda.

Bilden vann tävlingen med motiveringen: "I stället för att fokusera på de stora maskinerna, bjuder fotografen in oss till en nog så viktig stund i hamnarbetarnas vardag. Det tunga arbetet utanför har för ett ögonblick pausats. Nu råder full fokus på kortspelet skitgubbe. De neongula arbetskläderna, som annars signalerar varning, blir här ett tecken för gemenskap."

Roger tog hem förstapriset bland 200 inlämnade bidrag. Stort grattis till vinsten!

Carita Holmberg

Varje höst håller medbestämmanderådet i koncernen ett seminarium. Då samlas fackliga och ett antal chefer för att dryfta utvalda ämnen. Självklart är det ett tag sedan detta kunde ske fysiskt. Men den 13–14 oktober var det dags att ”på riktigt” träffas i Iggesund. Avd. 68 representerades av Mikael Holmberg, Karolin Hast och Anders Lidén.

I planeringsfasen inför seminariet var tanken att seminariet skulle handla om en ny LAS men arrangörerna kom fram till att det av olika anledningar var lite för tidigt för det. Istället kom seminariet att handla om hållbarhet och medarbetarsamtal.

Deltagarna samlades inledningsvis på det gamla järnbruket i Iggesund som numera är ett museum med konferensmöjlighet. Efter den gemensamma lunchen på Breant-salen mötte KVD Henrik Sjölund och HR-direktör Gunilla Rolander upp via Teams. Självklart var det lite tråkigt att inte ha dem på plats, men säkert var det praktiskt att vara kvar på HK Strandvägen.

Hållbarhet är inte riktigt detsamma som miljö...För vi kan tycka att vi har miljön med oss i Holmen som har skogen som råvara. Men hur är det med hållbarheten? Har vi t.ex. ett långsiktigt hållbart skogsbruk? Behöver man verkligen använda träd till att tillverka tryckpapper när man kan använda en ipad istället? Många gånger ligger dessutom en förpackning i en annan förpackning - behöver man verkligen använda så mycket förpackningar av kartong? Både politiker och allmänhet tycker och funderar. Men något som ändå verkar gå hem i stugorna är sågade trävaror d.v.s. plank och brädor. För det är ett mycket bättre alternativ att bygga hus av trä jämfört med betong och stål som är stora koldioxidutsläppare. Med andra ord kan man i kommunikationen betrakta papper och kartong som något slags biprodukter, och lägga fokus lite annorlunda genom att helt enkelt säga att ”We grow houses” – Vi odlar hus. Finurligt! Även om några av oss pappers – och kartonghantverkare kanske känner sig lite stötta av att nästan bli betraktade som bisysslo-arbetande?

Nästa hållplats i hållbarhetstemat på seminariet skulle egentligen handlat om Trygghetsavtalet men även här skedde en omplanering och det blev istället en mer praktisk övning där deltagarna fick experimentera med att hålla olja respektive vatten på olika kartongkvaliteter och betrakta vad som hände. Färdigexperimenterade förflyttade sig deltagarna till Hudiksvall för hotellinbokning och senare på kvällen middag.

Nästa dag blev det vidare transport till Ströms Bruk strax norr om Hudiksvall. Ströms är specialiserade på efterbehandling av kartongprodukter från både Iggesund och Workington. Kartongen används framförallt till produkter som kräver ett funktionellt hinder för fukt, fett och gaser som exempelvis mat, konfekt, kosmetika. Vad bra att vi hade övat på detta!

Här träffade vi platschefen Markus Larsson som bl.a. berättade om Ströms produktpalet. Här är det också på sin plats att nämna fikapausen. Fikat bestod av Hälsingeostkaka serverat på Ströms bruks eget finporslin - nämligen belagda tråg/tallrikar och faktiskt stadiga skedar tillverkade av kartong – hämtade ur det egna produktsortimentet med andra ord.

Helena Rasmussen från HR, Braviken presenterade via Teams det ”nya medarbetarsamtalet”. Helena själv uttryck-

te det ungefär som att man kan göra hur bra formuler som helst men att medarbetarsamtalet ändå inte blir bra om det faktiskt inte utförs! En del kritiska funderingar kom fram under presentationen från dem som redan hade erfarenhet av att samtalet hade gjorts på ett annat sätt än tänkt. Andra trodde att det nya medarbetarsamtalet kunde vara riktigt användbart – om det gjordes på rätt sätt!

Sedan blev det en rundvandring på bruket där bland annat den gamla Jagenberg-maskinen för dagen producerade s.k. Duo-pack. Även den nyligen införskaffade stoltheten visades upp - en slags ”minimaskin” som man kommit över då den tidigare ägaren upphört med sin verksamhet. Inte ännu driftsatt men tanken är att man där ska kunna köra små serier för att experimentera med nya produkter. En absolut nödvändigt sades det.

Lunchen på pittoreska Måsen intill havet och faktiskt med utsikt över det gamla sågverksområdet i Stocka - med anor från 1850-talet, och under en period även det ägt av Holmen - fick avsluta seminariedagarna.

Anders Lidén

PERNILLA WESTMAN

*Ett kliv bakåt
men du av väpnar mig
för många tårar och gråt
men du släpper inte mig*

*Ett försök att lämna
men du håller mig fast
din blick får styrkan att rämna
du är min stora last*

*Ett outalat beslut
men du får mig att vackla
du stänger vägen ut
ger mig hoppets fackla*

En dag i september följde jag med Urban Ärfström på hans kontrollrunda för sjöregleringen. En tur som tar ungefär tre timmar om det inte är något problem på vägen. Vintertid eller efter en höststorm kan det ta betydligt längre tid med nedfallna träd eller stora mängder snö som behöver tas om hand.

– Ja en snöskyffel och motorsåg är ett måste att ha med i bilen, säger Urban

Men denna dag var livet enkelt och bjöd på sol och höstfärger. Första stoppet var vid Bysjöns avrinning i Björinge. För att ta sig till dammluckorna behöver man göra en kort promenad genom en får- och kohage. För en reporter med koskräck blev det en spännande start på uppdraget. Turligt nog syntes endast får till och de var skygga och höll avstånd till oss.

Kontroller av dammluckor och vattennivåer görs minst varje vecka året runt. Detta finns reglerat i vattendomar från 1930, 1955 och 1979. Dammluckorna i Skebobruk kontrolleras varje dag men görs av en boende i Skebobruk på uppdrag av Holmen. Vid kontrollerna mäter man vat-

tendjupet och kollar att dammluckorna fungerar bra, att inget blockerar vattenflödet. Vattennivåerna ska ligga mellan vissa värden och man är skyldig att ha kontroll över sjöregleringen och dammluckorna enligt gällande vattendom. Brott mot vattendomen kan ge böter eller fängelse.

Under dagens kontrollrunda besöker vi fem dammar och

Här har vedklabbar, kvistar och löv samlats vid dammluckorna och hindrar vattnet från att flöda fritt.

ett antal mätstationer. Från Bysjön tar vi oss via Sättra och vägen mot Uppsala till Kolarmoravägen där smala gropiga skogsvägar leder till dammarna. Jag inser snabbt att en fyrhjulsdriven bil är ett måste. Rundan avslutas i Harg. Ytterligare en kontrollrunda görs varje vecka och då ingår även dammarna i Häverödal och Gribby. Det blir en hel del dammar och mätstationer som ska skötas om för att hålla nivåer i sjösystemen och se till att vi kan göra bra papper i bruket.

- Regleringen av Bysjön har ett särskilt krav som de övriga inte har och det är att den måste höjas till 7,12 meter var 30 dag, berättar Urban.

Nivåreglering av sjöar och dammar är en långsam process, det krävs god framförhållning och anpassning till regn- och snömängder, både nuvarande och kommande. På vintern mäts snödjup för att kunna förutse hur stora vattenflöden det kommer att bli på våren och därmed anpassa mängden vatten i sjöarna i förväg.

Sjösystemet där Holmen har vattendomar och sköter vattenregleringen sträcker sig från Vällen fram till vattenintaget för Hallsta Pappersbruk. Tillgången till färskvatten

är mycket viktig för papperstillverkningen och det har funnits tillfällen då det varit problematiskt.

- Ja till exempel sommaren 2018, då fanns det knappt vatten så det räckte. Det var väldigt låga vattennivåer i sjöarna och vi riskerade att behöva beställa pumpning av vatten, säger Urban

Vintertid kan en kontrollrunda ta betydligt längre tid beroende på snömängder då det ibland blir nödvändigt att beställa plogning av vägarna fram till dammluckorna. På vissa ställen behöver man gå på stigar genom markerna och är det då mycket snö blir det både jobbigt och tar tid. På höstarna efter starka vindar är det inte ovanligt att det kan ligga träd över vägarna eller vattendragen så en motorsåg och andra verktyg är nödvändigt att ha med sig i bilen.

Ett ovanligt jobb på ett pappersbruk!

- Ja, det här jobbet är kanske inte det första folk tänker på när man berättar att man jobbar på Hallsta Pappersbruk, säger Urban.

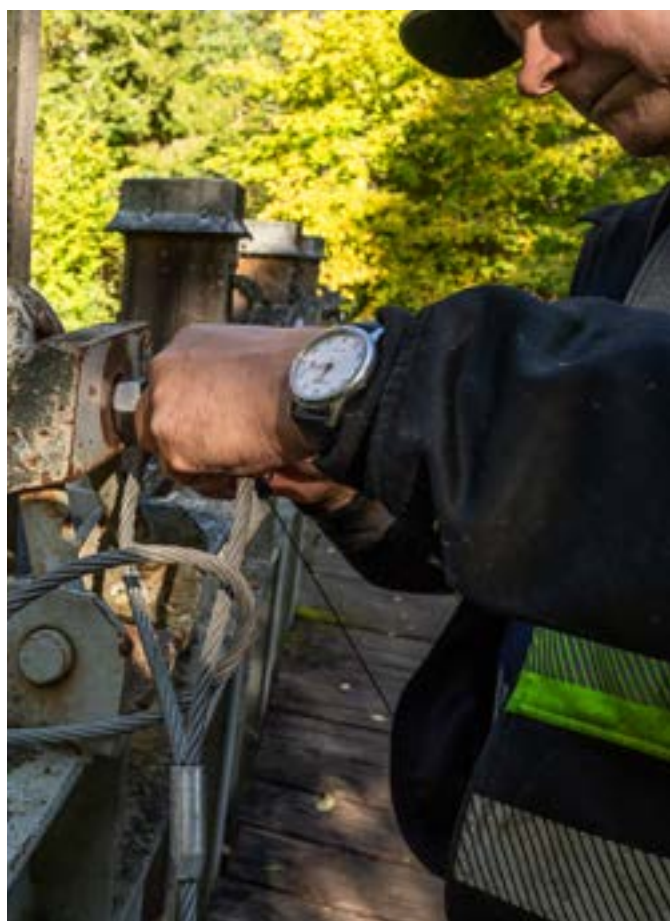
Carita Holmberg

Urban öppnar en dammlucka för att materialet som samlats och hindrar vattenflödet ska spolas iväg. Det har hänt att det legat nedfallna träd och hindrat vattenflödet. Därför är det så viktigt att dessa kontrollrundor görs flera gånger per vecka.

Vällendammen, den största i dagens kontrollrunda. Den ligger intill Upplandsleden och här finns platser för övernattning och grillning. Ett populärt ställe för vandrare att ta en paus. Här träffar man ofta på folk, säger Urban.

Kontrolldonen för dammluckorna är ordentligt låsta för att säkerställa att de inte ändras av obehöriga

Vattennivån kan avläsas på distans vid Vällendammen

Alla mätvärden noteras och förs sedan in i diagram

Vackra miljöer och naturupplevelser tillhör jobbet

Alla mätstationer är inte lika bekväma att kontrollera

Denna dag kontrollerade Urban dammarna vid Bysjön, Vällen, Gisslaren södra, Gisslaren norra och Kvarntorp. Utöver dessa kontrollerades vattennivåer vid ett flertal platser. Dessa kontrolleras två gånger per vecka, året runt.

Andra dammar som ingår i Holmens vattendomar:

Skebobruk - kontrolleras varje dag

Häverödal - kontrolleras en dag per vecka

Gribby - kontrolleras en dag per vecka

Norrsjön - kontrolleras två dagar per vecka

Mårdsjön - kontrolleras två dagar per vecka

En av de mindre dammarna, Gisslaren Södra. Vattennivåerna var mycket låga och strax intill syntes botten i vattendragen.

Tristan Da Cunha South Atlantic

Roland Svensson – havet och skärgårdens skildrare

Tristan da Cunha är en ögrupp i södra Atlanten. Det ska vara den bebodda ö som ligger längst bort från andra bebodda platser eller om man så vill den mest ensligt bebodda platsen i världen. Konstnären och författaren Roland Svensson tillbringade några månader på Tristan 1963 och har skildrat vistelsen där i både bokform och i ett antal bilder. Annars är Roland Svensson mest känd som den kanske främste skildraren av Stockholms skärgård.

Roland Svensson levde mellan 1910 och 2003. Som många andra började han på en målarskola innan han kom in på Konsthögskolan 1934, samtidigt gick Roland på Konstakademins etsarskola från 1937. Han gjorde studieresor till Paris och London och i slutet av 40-talet och under större delen av 50-talet reste han till olika kustområden och

Roland Svensson på Penningby slott Foto Roger Berglund

öar, t ex Spetsbergen, Hebriderna, Färöarna, Shetland och Orkneyöarna. Precis som Lars Norrman debuterade han på Galleri Moderne i Stockholm 1940 och samma år kom den första bok ut som han illustrerat, Cykloncentrum av Sven Barthel. Därefter illustrerade Roland Svensson ett flertal böcker och gav ut åtta egna böcker. Det finns även flera böcker om honom bl a praktverket Roland Svensson ömänniskan av Ulf Sörensson som utkom 2010.

Svensson tillhörde den grupp unga radikala konstnärer och författare som ville nå ut till den vanliga människan med konsten. Därför var det viktigt för honom och hans kamrater att sprida den grafiska konsten genom folkrörelsernas organisationer som Folket i Bild och Konstfrämjandet och hans färglitografier återfinns i många hem, hos organisationer och offentliga lokaler. Roland Svensson är

representerad på Nationalmuseum, Moderna muséet och en mängd andra museer och konsthallar.

På Tornö vid Möja hade han sin sommarvistelse och ateljé som idag är bevarat som museum.

När Pappers avd 68 firade 60 år 1975 fick vi i gåva av Norrtälje arbetarekommun en färglitografi av Roland Svensson som föreställde vågbrytaren på Tristan da Cunha. Ön är svårtillgänglig och kan i stor sett bara nås med båt, vilket även det är svårt och endast sker ett fåtal gånger per år. Vågbrytaren är därför livsviktig för det 80-tal familjer som bor på ön och kollektivt äger all mark. Tristans postverk gav på 70-talet ut 16 frimärken med motiv av Roland Svensson.

Roger Berglund

■ GRATTIS SVERIGES FÖRSTA KVINNliga STATSminister

Sveriges första kvinnliga statsminister. Magdalena Andersson och Aleksandar på ett förbundsmöte

Foto Roger Berglund

Skiftgång och entreprenör på hamnen

Hösten 2017 skedde en stor förändring vid utlastningen då kontinuerlig skiftgång infördes på bilutlastningen. Frågan har varit uppe, till och från, sedan 1960 talet och på 1970 talet infördes avtal om att lasta, främst båt, på förskjuten arbetstid. Försök med kontinuerlig lastning på förskjuten arbetstid på bil, på 1990 talet, ledde till avtalstvist som togs upp i arbetsdomstolen, där Pappers avgick som segrare.

Från och med årsskiftet är det tänkt att skiftgången ska utvecklas till att innefatta all hamnpersonal i två skiftlag om vardera 8 personer. Detta innebär en minskning från 20 till 16 befattningar. Grunden för detta är, enligt ledningen, ett nytt avtal med rederiet innebärande färre båtanlöp, med en minskning från dagens två färjor i veckan till en var nionde dag. I det nuvarande systemet har det varit tre skiftlag med tre personer var och resten av styrkan har arbetat dagtid. Det blir ett liknande skiftssystem med mixade för- och eftermiddagsskift.

En ytterligare förändring är att själva båtlastningen kommer att läggas ut på entreprenad. Vi kommer fortsättningsvis att lasta upp mafiflaken, men själva körningen av dragarna och stuvningen med truckar ombord kommer att utföras av Pålgårds. Även denna fråga har varit på tapeten vid ett flertal tillfällen. Många gånger har det förmodligen mest handlat om skrämskott för att få oss att göra eftergifter på ingångna avtal. 2010–2011 var outsourcing av verksamheten på hamnen ordentligt på tapeten. Den 8 april 2011 meddelade dock dåvarande platschefen Hannele Arvonen att verksamheten skulle fortsätta att drivas i egen regi och efter det var det lugnt i denna fråga under flera år. Sommaren 2017 kom dock frågan upp igen när dåvarande avdelningschefen Anders Olsson kom med ett förslag liknande det som nu ska genomföras. Efter en MBL förhandling där vi gick med på en föreslagen reduktion av personalen lades förslaget ner.

Själva idén är tagen ifrån Norrköping, något vi är vana att bli jämförda med. Idén med mafiflak är hämtat från Norrköping vilket också gäller den så kallade Buttrampen som

används på samma sätt som i Norrköping. Jämförandet med Norrköping är dock inte helt oproblematisk. Bland annat har Norrköping en annan layout på sin utlastning, medförande att de har en större närhet till sina ramper med kortare transporter av pappret till utlastningen som följd. För drygt tio år sedan visade en av företaget beställd undersökning att vår utlastning i Hallsta var effektivare än våra konkurrenter. Varför äventyra detta? Efter årsskiftet träder det hela i kraft så vi får avvakta och se.

Robert Wahlström

■ ÅDALEN 31 - 90 ÅR

Arbetarna i Ådalen sympatistrejkdade 1931 för de arbetare som vid andra bruk fått sina löner sänkta. Arbetsköparna vid bruken i Ådalen tog in strejkbrytare för att knäcka de strejkande arbetarna. Det ledde till att fackföreningarna kallade till en demonstration vid Frånö Folkets Hus som skulle marschera vägen ner till Lunde där strejkbrytarna fanns i hamnen. För att skydda strejkbrytarna hade myndigheterna kallat in militär. När det enorma demonstrationståget kom till Lunde fortsatte man vägen ner mot hamnen. Militären som låg i backen blev nervösa och började skjuta skarpt. Resultatet blev att fyra demonstranter och en flicka som stod vid sidan av och tittade på sköts ihjäl.

Detta övergrepp från myndigheternas och militärens sida har aldrig glömts av svensk arbetarrörelse. Vid jämna minnesår efter Ådalen 31 högtidlighålls minnet av händelsen och de omkomna. Vid 50-års minnet 1981 gick mellan 15-20.000 personer samma väg från Frånö till Lunde där LO-ordföranden Gunnar Nilsson invigde Lenny Clarhalls monument över Ådalen 31. Avd. 68 gick med i tåget med avdelningens fana. 2006 vid 75-års minnet gick ca 3.000 personer en mindre sträcka och framme i Lunde talade bl a Stefan Löfven. Även då var 68an med i tåget med sin fana. Nu är det tio år kvar till hundraårsdagen och om inget oförutsett inträffar kan avdelningens fana då åter fladdra stolt i Ådalens vackra omgivningar.

Roger Berglund. text o foto

Ådalen 1981 Rolf Westerlund med avd 68s fana vid Frånö Folkets Hus

Ådalen 2006 avdelningens fana åter vid Lunde

ABF firade i Hallstavik

I mitten av november firade ABF Norrtälje sitt 100-års-jubileum. Pappers avd. 68 var en av de uppvaktande organisationerna. Avd. 68 var också en av de organisationer som tog initiativet till att bilda den första ABF-avdelningen i kommunen. Sedan dess har avd. 68 och ABF haft ett nära och långvarigt samarbete i hundra år och i stort sett också varit representerad i ABF-styrelsen, förutom de senaste åren. Festligheterna ägde rum på Folkets Hus i Hallstavik och började med ett årsmöte som leddes av vår ordförande Aleksandar Srndovic, därefter vidtog själva högtidligheterna. Avdelningen var representerad av Anders Lidén, Anders Wiklund och Andreas Karlsson. Dessutom var Roger Berglund speciellt inbjuden då han skrivit den historik som delades ut till deltagarna. ABF:s förbundssekreterare Annica Dahl, vars morbror arbetat på bruket, framförde ABF-förbundets hälsning till avdelningen.

Rolf Hedin framförde dikten "Studiecirkeln" till hans egen tonsättning och senare i programmet uppträdde musikgruppen Dagslända.

Jubileumsfest i Hallstavik

Aleksandar leder ABF Norrtäljes årsmöte

Julbord på Rosella

Ta den roliga båten från Kapellskär och njut av Kocklandslagets klassiska julbord med vin, öl, läsk och kaffe.

**Erbjudande till dig som medlem i Pappers:
Minikryssning med Rosella från Kapellskär.**

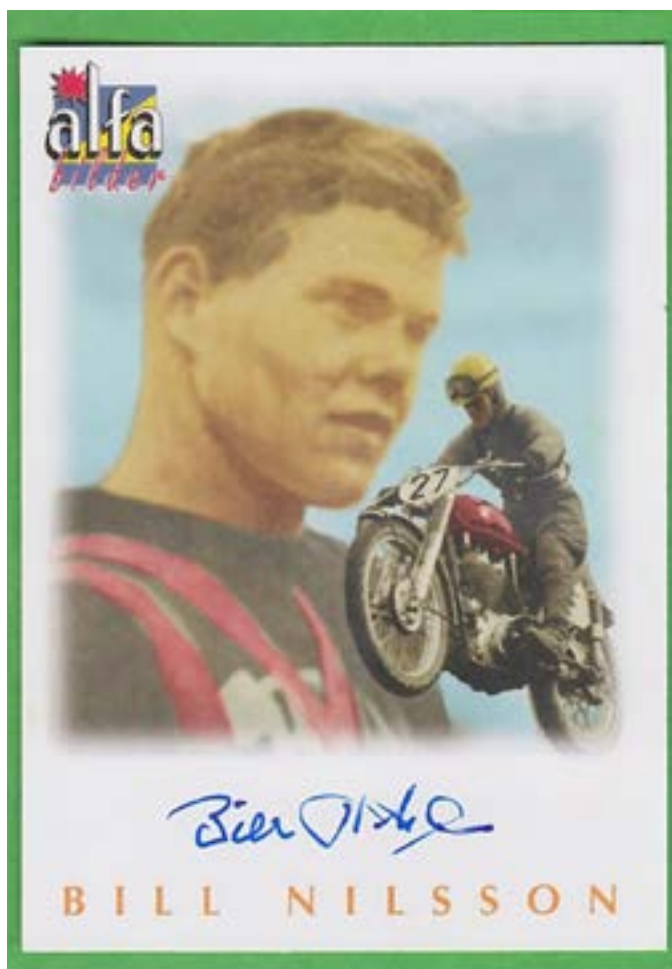
Boka på Vikingline.se/LO

404:-

**Pris ex per person
inkl julbord,
19/11-23/12.**

Östersjöns mest prisvärda resor

Bill Nilsson - Alfakort

Vem är Hallstaviks meste kändis? Curt Larsson eller Roine Carlsson? Svaret är Bill Nilsson. Hans namn nådde långt utanför Sveriges gränser och varken Curt eller Roine har blivit filmisar men det blev Bill.

Bill Nilsson föddes i Hallstavik 1932. Redan före tonåren blev han motorintresserad, troligen inspirerad av storebror Ove som 1934 blivit medlem i MK Orion. I tidningen Teknik för alla hittade Bill beskrivningar av hur man bygger en motorcykel. Förgäves försökte modern protestera när Bill mekade med motorcykeln på köksbordet in på sena natten.

1950 när Bill var 18 år började han köra motocross och tävlar då för Arbetarnas Motorförening i Stockholm. Som 22-åring vinner han Motocross des Nations i Holland, Sveriges Grand Prix och Novemberkåsan. Året dessförinnan hade han ryckt in på motorcykelordonnansskolan i Linköping men blivit degraderad till infanteriet i Uppsala eftersom han ansågs som en besvärlig rekryt. Detta

var något som senare skulle bli ett kännetecken för Vilde Bill eller Buffalo-Bill som han också kom att kallas.

1955 vinner han sitt första VM-guld i lagsammanhang och samma år fick han utmärkelsen "Stor grabb" och Racings guldnål med flera utmärkelser. Detta år blir Bills stora genombrott. 1957 blir han även individuell världsmästare i motocross. Åren framöver kommer Bill Nilsson att skörda stora framgångar i skilda tävlingar och i SM-, EM- och VM-tävlingar. 1960 blir han återigen världsmästare dessutom vinner han ytterligare fyra lag VM-guld. Bill Nilsson fick också ett engelskt smeknamn "The mystic man" då han ibland oväntat dök upp på "fel" tävlingar och där slogs om topplaceringarna. Till detta var han även känd för att bygga sina egna motorcyklar bland annat Billsen. 1972 körde han sin sista tävling och kom senare att medverka inom motorsporten på andra sätt, genom sönerna Dick och Jeff samt som mekaniker i Greg Hancocks

Bill Nilsson på vykort

Bill på omslaget av Imola Mondiale

speedwayteam. Sonen Dick förolyckades tragiskt i en tävlingsolycka 1980, 23 år ung. Jeff blev också framgångsrik inom motorsporten. Flerfaldig svensk mästare och två gånger världsmästare i enduro. Bill Nilsson avled vid 80 års ålder 2013.

Som en motorsportens underbarn blev han mycket omskriven och populär. Hamnade i Rekord Magasinets idollserie, blev till vykort och som Alfa-bild (tablettask) och till och med på nyckelring för British Petrol (BP). Utan tvekan Hallstas meste kändis.

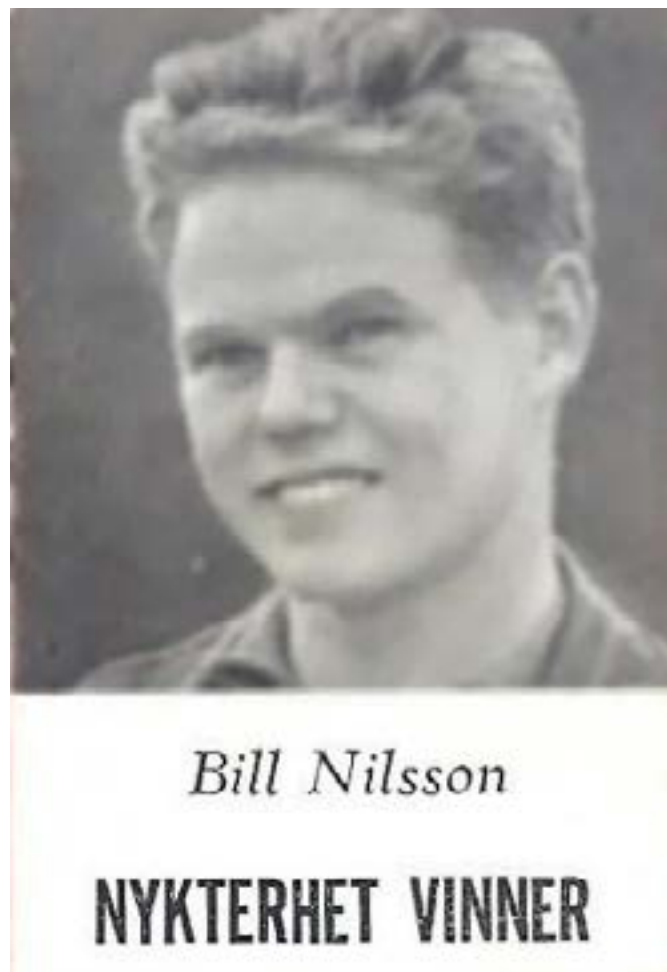
Roger Berglund

Bill Nilsson som nyckelring

Buffalo Bill Nilsson

En ung Bill Nilsson gör reklam för nykterhet

Facklig grundutbildning 2019

ABF Norrtälje har firat 100 år och Pappers avd. 68 deltog självklart med sina representanter i firandet. Avdelningen har en starkare koppling till ABF än man kanske tror. Det var nämligen avd. 68 som 1921 (på den tiden Grov – och fabriksarbetareförbundet avd 43) som var med och tog initiativet till att bilda ”Hallsta bildningsutskott”. Detta blev sedermera ABF Häverö – och kommunens första ABF-avdelning! Senare slogs flera ABF-avdelningar ihop till just ABF Norrtälje.

Nyligen har Pappers tecknat ett samarbetsavtal med ABF, så historia fortsätter att byggas. Vad avtalet betyder mer konkret återstår förvisso att se.

Det vi vet är att ABF kommer att ha ett av inslagen i kommande fackliga grundutbildning – FGU. Ja, ni läste rätt! Återigen står vi på startlinjen med allt (!!) färdigt. Kursdatum är spikat och deltagarna är inbjudna. Detta har hänt tidigare men då fick vi tyvärr ställa in p.g.a. att spridningen av coronaviruset hade tagit fart. På den fronten ser det just nu återigen lite dystert ut på sina ställen i Europa. Här hemma råder dock ännu så länge inga restriktioner förutom sunt förnuft. Tummarna är hårt hållna för att vi den

här gången kan passera målnöret med utbildningen.

I förra numret av PappersMagasinet skrev vi i Äpplet om att flera medlemmar hade gått förbundets digitala utbildning ”Förhandling i teori och praktik”. Ett stort sug verkade finnas efter förhandlingsutbildning så de två utbildningstillfällena blev fullteknade. I och med det bestämdes att köra ytterligare en omgång av samma utbildning och där fick avd. 68 med Anders Wiklund från Hamnen. Nu har förbundet också släppt datumen för nästa års ”Förbundskurs” och ”Lag- och avtalskurs”. Dessa utbildningar är tänkta att hållas fysiskt på Runö-skolan.

Här ska avdelningen naturligtvis försöka att få med några förtroendevalda då ett uppdämt behov av utbildning finns – inte bara ”efter” pandemin utan kanske faktiskt också efter neddragningarna där det känns som om allt länge har legat lite lågt. Kanske misstar jag mig men det känns som om det nu finns ett tryck i organisationen då faktiskt medlemmar kommer upp på fackexpeditionen och efterfrågar kurser och utbildning. Fantastiskt kul!

En av de utbildningar som efterfrågas mycket är motorsågskursen som vi länge har pratat om. Den var ytterligare något som fått läggas på is men förhoppningen är att denna ska kunna komma igång under 2022. Även släktforskningen är något vi flaggat för ett tag men nu verkar proppen ha släppt även här och intresseanmälningarna ramlar in.

Avdelningen hade i slutet av oktober den årliga verksamhetsplaneringen. Den enkla beskrivningen av denna är att en omvärldsanalys görs i stort och smått för att få fram vad som kan tänkas behövas för medlemmarna och dess förtroendevalda. Detta uttrycks som mål och aktiviteter.

Åtta mål vaskades fram varav åtminstone ett av dem hamnar på studiesidans bord, nämligen att kompetensutveckla förtroendevalda. Vad detta mer konkret innebär vet vi först när styrelsen har trättat ned målet i olika aktiviteter. Detta hänger inte med under själva verksamhetsplaneringen utan kommer att göras under december.

Något som styrelsen redan har börjat jobba med är att revidera de olika uppdragsbeskrivningar som finns för alla funktioner man kan ha som förtroendevald. Vad gäller styrelseledamöters utbildning så kommer nu mer fokus att sättas på utbildning i företagsekonomi i och med att en sådan nu anses vara obligatorisk. Sannolikt finns inget färdigt material till en sådan utbildning eftersom tanken inte är att avdelningen ska fostra några börshajar – även om det är bra att haka börsen - under oändligt många och långa utbildningstimmar. Men det där med att gräva där man står är annars inte heller alldeles okänt. Det hände ju redan för 100 år sedan!

Anders Lidén

■ JULKLAPP

Kom ihåg!

Du som är medlem i Pappers avd. 68 och jobbar inne på bruket har en present att hämta på expeditionen.

En fin termosflaska som funkar lika bra för kalla som för varma drycker. Perfekt för uppfriskande kallt vatten på jobbet eller med varm choklad på vinterutflykten.

Kom och hämta!

Teckning Robert Nyberg

Ge inte bort din försäkringsersättning

I dag finns det företag som vill hjälpa till med att anmäla försäkringsskador. För det så tar de 25% av ersättningen. De marknadsför sig gärna mot fackliga medlemmar. Tyvärr så vill de måla upp en bild om att det är krångligt att anmäla försäkringsskador. Både Afa som har kollektivavtalets försäkringar och Folksam som har hand om Pappers medlemsförsäkringar, har en enkel skadeanmälan. Det räcker med att gå in på afaforsakring.se eller folksam.se för att anmäla skadan. Det går bra att ringa och göra skadeanmälan per telefon.

Dessutom har Avdelning 68 Försäkringsinformatörer som har fått utbildning och kan hjälpa till. Så var rädd om din ersättning, dela inte med dig 25% av den. Ni kan ju också boka in en rådgivning via avdelningen. Prata med Carita på avdelningen så bokar hon in er till ett möte.

Nyheter i Pappers medlemsförsäkringar

Diagnosförsäkringen förändras vid årsskiftet. Det är en ersättning som är tänkt att lämna ersättning för ett lidande på grund av allvarlig sjukdom. Under årens lopp har det lagts till diagnoser till listan på diagnoser som kan ge ersättning. Till slut har det blivit lite spretigt och en del diagnoser har inte gett ersättning trots att de varit allvarigare än de som funnits med. En arbetsgrupp från olika LO förbund har tillsammans med Folksam sett över diagnoslistan.

Som underlag har de haft bland annat WHO:s lista över allvarliga sjukdomar. Innan var det 122 olika ICD-koder som lämnade ersättning. Efter förändringen kommer det finnas 142 olika ICD-koder som ersätts. En del diagnoser kommer att tas bort på grund av att det finns allvarigare diagnoser. En del av diagnoserna som tas bort har varit vanligare än de som kommer till. Därför så kan listan ha 20 diagnoser till med samma skadeutfall.

I hemförsäkringen ingår ett överfallsskydd som kan lämna ersättning för skador vid överfall. Nu stärks det skyddet för den som måste fly sitt hem på grund av hot och våld. Överfallsskyddet kan bl.a. lämna ersättning vid:

- Överfallsersättning för enskilda händelser i hemmet och utanför hemmet
- Ersättning för merkostnader som uppstår om du tvingas lämna ditt hem och ordna annat boende
- Ersättning om du utsätts för upprepat grovt fysiskt våld (grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning)
- Möjligheter till tio kontakter med psykolog

Dessa ersättningar kompletterar samhällets skydd.

Fackets boendeförsäkring för medlemmar

Nu från december så kan fler få rabatt på sina försäkringar genom sitt medlemskap i Pappers. Ni kan läsa mer på www.folksam.se/forbund/pappers

Annars kan ni på mötet med Niklas prata mer om det. Ni bokar in mötet med Carita på avdelningen.

HAR DU HITTAT NYCKELN?

På andra sidan jobbet väntar en ny frihet och drömmar som kan bli verklighet. Med en schysst tjänstepension vill vi ge dig möjlighet att leva som du önskar. En halv miljon medlemmar har hittat sin nyckel till en schysst pension hos oss.

Antligen, efter att i våras bokat av denna vandring klev vi den 2-3 oktober upp i ottan och begav oss iväg mot detta äventyr. Alla meteorologer hade varslat om regn men nu kunde inget stoppa oss, det fick istället bli extra mycket packning i bilen.

Boende hade vi bokat på Gysinge värdshus men själva rummen visade sig vara i gamla arbetarlängor. Fina stora rum utrustade med kyl, spis mm men fridfullt nog ingen TV.

Utrustade med kartor och välfyllda ryggsäckar begav vi oss ivriga iväg. Det fanns inte en minut att förlora.

Gysinge naturreservat är stort och tillhör Färnebofjärdens nationalpark. Det finns uppmärkta leder men vi valde att gå dit det lockade oss mest så vi började med de gamla järnvägsbroarna och sen gick vi vidare av bara farten. Skogsvägar, stigar, spångar genom vass, lite asfalt, längs vatten, ja Gysinge bjuder verkligen på en blandad kompott av miljöer och natur.

Eftersom vi valt en egen rutt så fanns det inga bänkar eller vindskydd där vi gick och när det blev dags för fika fick vi istället nöja oss med att sitta på stenar och njuta av Mirvas goda kaffe och den medhavda matsäcken. Det var mysigt att sitta där och pusta ut när Mirva kokade vatten på trangiaköket. Naturligtvis passerade vi massor av fina bänkar direkt efter när vi gick vidare, vi blev inte förvånade.

På väg tillbaka till värdshuset passerade vi de vackra forsarna i Dalälven. Mäktigt och kraftfullt att stå på broarna och beskåda vattnets framfart. Forsarna var den främsta anledningen till att järnbruket anlades i Gysinge.

Vattenkvarnarna är numera ruiner men ett vattenhjul sades kunna utföra lika mycket arbete som 100 man. Vattenhjulen drev den stora hammaren i smedjan och bälgarna som blåste luft i masugnen. Vattnet drev också en mjölkvarn och ett sågverk ute på ön.

Ont i ben och fötter var bara förnamnet när vi fick våra nycklar till rummen och kunde pusta ut efter dagens äventyr. Fylla av intryck som ger balsam för själen.

Även om stegräknaren inte visade mer än en dryg mil så hade vi ju stått upp i princip hela dagen och det kändes i hela kroppen. På kvällen väntade en härlig trerätters

På vandringsturen, Pernilla, Mirva och Jaana

middag på värdshuset. Svamptost, fisk till varmrätt och hallonsorbé till efterrätt.

Jag och Ewa Ellström tog in varsin IPA från Gysinges eget bryggeri och Jaana Kuusisto och Mirva Nivala två andra sorters öl varav kyparen häpet sa -Fyra damer och ingen beställer in vin ...

Mirva och Jaana som delade rum tackade sen för sig medan Ewa och jag avnjöt några drinkar till innan vi också bestämde oss för att tacka för oss inför nästa dags äventyr.

Mirva var uppe före tuppen i jakt på en vacker soluppgång och skrämde nästan slag på den stackars kökspersonalen då hon dök upp i mörkret. Tyvärr var inte vädret med på noterna den morgonen även om Mirva var på plats så uteblev soluppgångsmagin denna morgon.

När alla ätit frukost begav vi oss ut igen. Denna gång lite mer i närområdet och runt bruket och besökte bla Naturrum museumet och gick genom den engelska parken där diverse trädarter från olika länder planterats.

Vi avrundade äventyret med att tända en brasa vid vattnet och grillade korv. Väl tillbaks och när vi satte oss i bilen för hemfärd, kom regnet. Vi hade helt klart vädrets makter med oss.

Det finns mer att utforska i Gysinge så troligen väntar oss mer äventyr där i framtiden.

Att besöka Gysinge rekommenderas varmt. Om man inte vill vandra kan man fiska, titta på fåglar, paddla kanot eller bara ta det lugnt och det är öppet året runt.

Morgonstund vid forsen

Pernilla och Ewa lagar lunch.

Rummet i arbetarlängan

I väntan på soluppgången

Vacker mjuk mossa i nationalparken.

Gysinge naturreservat

Skyddsår: 1975

Yta: 463 ha, ingår i Färnebofjärdens nationalpark

Status: naturreservat och Natura 2000

Karaktär: Forsar, älvängar, barr- och lövskogar samt ett rikt djurliv.

Landskap: Gästrikland

Kommun: Gävle och Sandviken

Förvaltare: Länsstyrelsen

Färnebofjärdens nationalpark

NR 3 KRYSSLÖSNING

Ä	R	E	K	R	Ä	N	K	N	I	N	G
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Vinnare av kryss nr 3 är:

1: pris Erik Weith, Utlastning

2: pris Urban Ärfström, Underhåll

MATLAGNING

Frikadeller i pumpasås med svartkål, svamp och soltorkade tomater (4 personer)

Ingredienser:

Pumpasås:

- 700g skalad, urkärnad pumpa
- 1 tsk salt
- 5 dl vatten
- 2 dl crème fraiche
- 1 dl vatten
- svartpeppar

Frikadeller:

- 1 ägg
- 0,5 dl ströbröd
- 1 tsk torkad timjan
- 1 tsk grillkrydda
- 2 krm chilipulver
- salt, peppar
- 1 msk olja
- 500g nötfärs
- 1 stor gul lök
- 70g svartkål
- 150g färsk svamp,
- 8 bitar soltork. tomater
- 600g tagliatelle

Gör så här

- Skala och kärna ur pumpan. Skär den sedan till mindre bitar och lägg ner i en kastrull tillsammans med salt och 5 dl vatten. Låt den koka i 15 minuter under gläntat lock. Mixa pumpan slät med en mixerstav. Ställ tillbaka kastrullen på plattan och rör i crème fraiche och en extra deciliter vatten.
- Blanda ägg med ströbröd, kryddor och olja. Låt blandningen svälla i 10 minuter. Blanda ner färsen och

forma till 12 stycken köttbullar. Stek köttbullarna så de får yta runt om.

3. Skala och grovhacka löken. Skär bort den grova mittnerven på svartkålen och skär bladen till lagom munsbitar. Rensa svampen och stek den i torr panna. Lägg i en klick smör när svampen börjar torka till. Lägg i löken och låt den mjukna, lägg sedan i svartkålen och stek tills den också mjuknat.

4. Strimla de soltorkade tomaterna och blanda ner dem samt det stekta och frikadellerna i pumpasåsen. Servera med kokt pasta.

Frozen Strawberry Margarita

Ingredienser 1 drink

- 3 cl Tequila
- 2 cl Apelsinlikör (Triple sec)
- 3 cl Limejuice
- 2 cl Sockerlag
- Ca 150 g Frysta Jordgubbar
- Ca 100 g Is

Salta glasets kant genom att gnida en limeklyfta på glasets utsida och sedan doppa det i salt. Häll tequila, apelsinlikör, limejuice, sockerlag i en blender eller en behållare för stavmixer.

Tillsätt ca 150 g frysta jordgubbar och 100 g is. Här kan receptet behöva anpassas utifrån vilket glas du har tänkt att servera drinken i, samt vilken konsistens du föredrar. Mixa allt till en slush-konsistens och häll upp i glasets. Garnera med en jordgubbe.

KRYSSET BÖRJE NORDSTRÖM

Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett "lösenord".

Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.

Du kan även maila lösenordet till oss :

avd68@pappers.se

Bland de inlämnade rätta svaren kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter

2: pris 1 st trisslott

Lodrätt

1. Otäck sopp-råvara
2. Pinus abies minimum
3. Normlöshet
4. Majas karl (Fröding)
5. Får barnen på klapparna
6. Latex
7. Sägs Jesus mor ha varit
8. Progg-Totta
12. Tillverkar julgodis
13. Soccer
14. Skogssvampar
16. Ligger julens praliner i
18. Sparkskydd
19. Rackarungar
20. Förekommer sparsamt vid jul
22. Gemensamt för julfisk och pisastorn
23. Fyllda "kanoten" av smördeg
25. Försvinnande
26. Hedväxt
28. Torklådor
31. Solrök

Vågrätt

1. Högt uppsatt person
5. Vatten intill S. Marjum
9. Tomtens föregångare
10. Visar termometern i frysboxen
11. Pappa Långstrump
13. Får kanske piska spikmattan

15. ABC-Book
17. Hon som sakta gick hem genom stan
19. Sport för drasuter
21. Motordriven skeppsbåt
24. God, stekt med löksås
27. Kissens favoritbyten
29. Kråkfåglar på slätten

30. Har tomten och AB gemensamt
32. Ordlös sång
33. Besynnerlig

Tack Stefan! Vi hoppas du fortsätter läsa PappersMagasinet!

Roger och Stefan Löfvén

Valupptakt (s) Vasaparken 10 aug 2014

Stefan Löfvén besök 21 dec 2016

Stefan Löfvén och Kalle Güettler

REDIGERARE:

Aleksandar Srndovic

ANSVARIG UTGIVARE:

Pappers avd 68

NÄSTA NR:

Februari 2022

REDAKTIONEN:

Anders Lidén

Carita Holmberg

Aleksandar Srndovic

Mikael Holmberg

Roger Berglund

KONTAKT:

Pappers avd 68

Tyskavägen 1

763 81 Hallstavik

0175 26 390

www.avd68.com

Tryck: Hallstabil AB Hallstavik 2021